АПРОБИРАНЕ НА ИНОВАТИВНА ВОКАЛНО-ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ, ОСНОВАНА НА АВТОРСКИЯ МОДЕЛ „ПЕЕЩО ОГЛЕДАЛО“ СРЕД ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ, ОБУЧАВАЩИ СЕ В НЕФОРМАЛНА МУЗИКАЛНО-ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Ана Борисова Стефанова

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

TESTING THE INNOVATIVE VOCAL-PEDAGOGICAL TECHNOLOGY, BASED ON THE AUTHOR'S MODEL "SINGING MIRROR" AMONG CHILDREN AND ADULTS STUDYING IN NON-FORMAL MUSIC-EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Ana Borisova Stefanova

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

Abstract: *The article reflects an experiment, testing an innovative vocal-pedagogical technology, based on the author's model called "Singing Mirror". The model offers training in folklore singing in pairs for children, as well as for adults. The experiment was conducted as part of the third edition of a summer training-camp with the same name. It involved seven participants (children aged 8 to 12 and adults aged 38 to 43) in a total of five separate pairs, as some of the participants were combined into more than one pair. All of the children take lessons in a non-formal musical and educational class, whereas the adults have no previous experience, apart from listening to music at home. The results were generated through the analytical-synthetic method, the observation method during the training, and a questionnaire survey among the participants and parents of the children who took part in the camp.*

Keywords: *Singing mirror, vocal coaching, pedagogical technologies, vocal techniques*

ВЪВЕДЕНИЕ

Идеята за обучението по народно пеене за двойки деца и възрастни се зароди още през 2024 г. Поводът за възникването ѝ беше провокиран от желанието за изграждане на иновативна педагогическа технология, която да даде възможност за овладяване на добри вокално-технически похвати, но извън индивидуалната форма на обучение.

Това постави множество въпроси, които възникнаха при провеждането на първия летен лагер „Пеещо огледало“, състоял се през месец юни 2024 г. В него взеха участие осем двойки деца на възраст от 8 до 14 годишна възраст, които бяха обучавани в пет последователни дни на основата на вече утвърдения модел за етапност при овладяване на орнаментиката в обучението по народно пеене. Резултатите от провеждането на първия лагер не бяха научно изследвани и описани. Единствената форма за оценяване на резултатите, постигнати от участниците в летния лагер, беше провеждането на концерт в края на обучението, чрез който певците демонстрираха добри индивидуални постижения от вокалната си работа по двойки.

През месец ноември 2024 г. беше организирано и второ издание на обучението „Пеещо огледало“ с продължителност четири дни. В него взеха участие пет двойки – осем деца

на възраст от 8 до 13 години и двама възрастни – на 25 и 38 години. След края на четирите дни се проведе концерт, чрез който бяха демонстрирани постиженията на всяка от двойките.

Именно провеждането на двата лагера даде основание за разработването на иновативна технология за обучението по народно пеене, основаваща се на партньорството между двама изпълнители. През юни 2025 г. беше организирано пилотно проучване, но със студенти от Педагогически факултет на Великотърновския университет, част от магистърска програма Ръководство на музикални състави. Същите бяха разпределени в две групи: контролна (работеща в индивидуална форма) и експериментална (работеща на основата на иновативния авторски модел). Постигнатите при проучването резултати провокираха и идеята за подготовката на настоящото изследване, базирано на проведеното трето издание на обучението „Пеещо огледало“, състояло се в периода 27.06. – 01.07.2025 г.

МЕТОДОЛОГИЯ

Обект на изследването е обучението по народно пеене за деца и възрастни в неформална образователна среда, а негов предмет е апробирането на иновативната педагогическа технология за обучение по народно пеене за деца и възрастни „Пеещо огледало“. Целта на изследването е да бъде проучена ефективността на въпросното обучение. Хипотезата на това изследване е, че с въвеждането на иновативната педагогическа технология „Пеещо огледало“ ще се:

- улесни овладяването на вокални умения у деца и възрастни (дишане, звукообразуване, вокалообразуване, орнаментика);
- подобри времето за тяхната реализация (партньорите ще усъвършенстват по-бързо поставените задачи);
- развие емпатия между партньорите в двойката;
- подобри мотивацията им за справяне с възникналите вокално-технически проблеми;
- подпомогне развитието на лидерски качества, необходими за подобряването на самоконтрола и дисциплината при изпълнение на домашната вокална работа.

1. Обучението по народно пеене при деца и възрастни в неформалното музикално/вокално образование

„През 1967 в Уилямсбърг (САЩ) се провежда международна научна конференция, посветена на международната криза в образованието, където за първи път се дефинира неформалното и информалното образование. Тази класификация насочва традиционното институционално образование в категорията формално образование“ [1: 9]. „Неформалното музикално образование е важен компонент от музикалната култура. То концентрира динамичните и сложни процеси на музикалното взаимодействие и релацията музика – образование – общество“[1: 3].

Мястото на българското народно пеене в неформалното музикално образование е част от системата на Народните читалища, от съвременните Обединени детски комплекси/центрове (ОДК, ОДЦ), от сдружения с нестопанска цел (НПО) и др. То съществува в различни форми – индивидуална и групова, мъжки, женски и смесени

състави, в акапелни формации – групи за автентичен/изворен фолклор и в такива под съпровод на различни инструменти – ансамбли, битови групи. „Първият пионерски хор за народно пеене е създаден през 1952 г. към училището в с. Реселец, Плевенско, с ръководител Христо Ковачев“[2]. Сред най-изявените школи по народно пеене и народни танци са формациите и школите към Националния дворец на децата, създаден през 1951 г. Появилите се през втората половина на XX в. музикални школи за индивидуално обучение по фолклорни инструменти, пеене и танци, най-често се организират в читалища – пионерски, след 1989 – детски, младежки и други културни домове“[3].

Първите възникнали, независимо едно от друго читалища, са тези в Свищов, Лом и Шумен през 1856 г.[4: 35], като първите сведения за присъствието на народното пеене в тях е от 1965 г.: „… първите жени певици, които се събират за подготовка преди събора в Копривщица (повежда се за първи път през 1965 г.) са в с. Алино, Самоковско. Първите групи се наричат фолклорни групи, а по-късно групи за изворен/автентичен фолклор[4:162]. „По примера на с. Алино и с. Бистрица, а и много групи от онова време, в читалището идват готови формации по силата на характерната за локалната традиция и специфика на антифонно пеене, отдавна и в реални условия функциониращи като групи. В селата те се създават в самия процес на овладяване, често между приятелки и връстнички, но най-често според това дали се схождат гласовете им[4: 166]. И, още: „…певческите умения се овладяват по диахронен път и чрез слушане и повтаряне“[4: 167].

От описаното по-горе може да направим извода, че жените, участвали в певческите групи от средата на XIX в., основно са се обучавали в селищната певческа практика антифонно, по групи – едната запява, а другата отпява. Основен мотив за обособяването на пеещите групи или двойки, при пеенето на два гласа (напр. в Средна Западна и Югозападна България) е било гласовете да си пасват, а не толкова участничките да бъдат на една възраст. Със сигурност колкото по-рано е започвало въвеждането на младите певици в традиционната певческа култура, толкова по-успешно е било бъдещото им вокално развитие. „Такъв е примерът „на внучките“ на „Бистришките баби“, които се обособяват в отделна певческа група, след усвояването на локалната певческа традиция“[4: 223]. Това дава основание да считаме, че съвременното обучение по народно пеене за двойки в неформална среда, ще постигне добри резултати, ако началото му бъде поставено докато децата са все още в ранна възраст. Също така, добре е да се вземе под внимание, че съвсем адекватно и близо до традицията е комплектоването на пеещи двойки на различна възраст – майка и дъщеря, баба и внучка, леля и племенница и др., което би довело до една добра обмяна на опит, обикновено предаваща се от по-възрастния партньор към по-младия. Но в обучението по двойки, базирано на предложената педагогическа технология, се наблюдава и обратният случай, в който дете на 11 години, с по-голям вокален опит, влиза в ролята на учител на по-възрастния си партньор.

Примерът е показателен за предоставяната от неформалното обучение възможност за учене през целия живот – нещо особено приносно в съвременния забързан технологичен свят: „Образованието е непресъхващ процес на увеличаване или адаптиране на знанията и уменията на човека, на неговия разум и на способностите му за действие. То трябва да позволи на хората да придобият увереност в себе си и в заобикалящата ги среда и да заемат мястото си в работата и в обществото като цяло“[5]. Това дава увереност за една пълноценна дейност на възрастните, които търсят своето вокално, емоционално и личностно себеутвърждаване чрез реализиране на своите

вътрешни душевни стремежи, често пъти потискани още от детството, поради липса на подкрепа от семейство и педагози. Ето защо, всички неформални институции в сферата на музикалните изкуства имат формираща роля по отношение развитието на деца и възрастни, търсещи адекватно и иновативно развитие на техните скрити таланти.

Аналогичен пример за това дава Южна Корея, където са „… обособени специфични места за пеене, наричани Noraebang, което в превод означава пееща/та стая. Тази пееща стая обединява хора от различни възрасти, включително и деца“[1]. Много фамилии посещават тези пеещи стаи с техните деца. Понякога децата имитират възрастните при изпълнение на определени популярни певчески стилове – традиционни и композиторски произведения, популяризирани чрез медиите. Също така се изпълняват и песни от Япония, Китай, Северна Америка, които да допълнят възприятията на децата чрез докосване до различна музикална култура[6].

Груповото обучение по народно пеене в България сред деца и възрастни (заедно и поотделно) е било част от автентичната култура, базирано на обредния календар, основан на трудовия процес на българите, при осъществяване на различни инициационни практики – лазаруване, коледуване, сватбения посветителен цикъл и др. В наши дни обаче са нужни иновативни практики и интерактивни модели, които да подпомагат усъвършенстването на индивидуалните умения на хора с различни потребности, от различни възрасти, поставящи пред себе си ежедневни предизвикателства – търсещи и намиращи начини за себеизразяване.

2. Съвременното индивидуално обучение по народно пеене в неформална среда

Днес обучението по народно пеене в българските неформални организации е сравнително силно развито. Ежегодно се дипломират високо компетентни музикални/вокални педагози, предлагащи задълбочени знания и умения. Изградени са немалко трудове, посветени на методиката на обучението по народно пеене, „Звукоизвличане и орнаментика в обучението по народно пеене“ (1996) от Анка Кушлева, „Методика на обучението по народно пеене“ (2009) от Светла Станилова, „Репертоарът в обучението по народно пеене“ (2023) от Галя Петрова – Киркова, и редица други.

В последните години се наблюдава и тенденция за изравняване във вокално-техническата подготовка при обучението по народно пеене във формална и неформална среда, което става ясно от резултатите на деца и юноши при участия във фолклорно-певчески конкурси.

Това което особено отличава формалното от неформалното образование е, че при него присъства строго етапизирана система, основана на учебни планове и програми, базирана на определени обучителни методи, модели и похвати, от които зависи получаването на фиксирани по обем и вид знания и умения, имащи за цел да подсигурят професионалната подготовка на учениците и получаването на диплома за завършен образователен етап.

Защо е толкова популярна индивидуалната форма на обучение по българско народно пеене на неформален принцип? Основните цели на всеки индивидуален изпълнител – дете/възрастен, посещаващ индивидуални упражнения са:

- натрупване на богат песенен репертоар;
- участие в конкурсни и фестивални формати;

- подготовка за бъдеща професионална реализация във специализирано училище по изкуствата или ВУЗ;

- пеене, базиращо се на вътрешната удовлетвореност от работата с вокален педагог, без наличие на допълнителни желания за професионално музикално израстване.

3. Апробиране на иновативната вокално-педагогическа технология „Пеещо огледало“ сред деца и възрастни, обучавани в неформална образователна среда

Третото издание на обучението по българско народно пеене, базирано на авторския модел „Пеещо огледало“, се състоя в периода 27.06. – 02.07.2025 г. В него взеха участие пет двойки – три двойки деца и две двойки, съставени от деца и възрастни. С всяка от двойките бяха проведени всекидневни обучения от 45 минути в рамките на пет дни. След завършване на цикъла беше реализиран концерт. При апробирането на модела бяха изградени следните етапи:

Етап 1 – предварителна подготовка на песенните образци за всяка от партниращите двойки

Репертоарът (нотен текст и лирически текст със съобразено диалектно произношение) беше подбран чрез входящ тест, с който се констатираха уменията на всеки от подалите заявка за участие. Той включваше 13 песни в равноделни и неравноделни размери от различни фолклорни региони на страната – северняшки хороводни песни, тракийски хороводни песни, песен от Пиринския край, безмензурна песен от Пазарджишкия край, песен от Шоплука, песен от района на гр. Котел. Основните цели и задачи пред двойките бяха свързани с въвеждане и овладяване на единичен и двоен форшлаг, прал трилер и пресечен мордент, пазарджишко „тресене“. Педагогическото внимание към всички участници беше фокусирано върху основополагащите за народното пеене вокално-технически елементи, свързани с дишане, атака на звукообразуване и вокалообразуване.

Разпяването преди уроците се извършваше предварително от самите двойки участници, посредством запис от вокалния педагог. Така този ангажимент беше прехвърлен върху тях.

Етап 2 – ход на вокалната работа

За всяка от двойките бяха предвидени по две произведения, които те трябваше да разучат и овладеят. Работата протече по следният ред:

- Двукратна демонстрация на вокалното произведение (с всички специфични компоненти);

- Декомпозиране на вокалното произведение на вокални фрази (от цезура до цезура);

- Изпълнение на всяка от вокалните фрази от двамата партньори на ротационен принцип;

- При възникване на вокално-технически проблем с един от партньорите, менторът (вокалният педагог) поставя задача на другия партньор. Според това дали е овладял съответния проблемен участък, от него се изисква да демонстрира и обясни как го е постигнал. Участниците биват насърчавани да

използват в обясненията си т. нар. тактилен метод – чрез докосване с ръка върху гърлото – своето или на партньора си. Ако никой от двамата не може да възпроизведе дадения мотив или фраза, менторът повтаря поставената задача чрез своя глас до момента, в който някой от двамата партньори не придобие увереност за индивидуалното ѝ вокално представяне;

- Осъществяване на прочит и анализиране на текста от двамата партньори на ротационен принцип (всеки чете отделен куплет). Целта е да се изясни диалектното произношение, правилното поставяне на ударенията, значението на непознатите думи и изрази. Менторът се включва, в случай на грешка или с цел разясняване (например в случай, че никой от партньорите не знае значението на дадена дума).

Етап 3 – заключителна част на обучението

- Акапелно изпълнение на цялото произведение от двамата партньори на ротационен принцип;
- Работа с предварително подготвения инструментал (сингбек) от битови народни инструменти;
- Изисква се силна лична мотивация, необходима за изграждането на добро художествено пресъздаване на историята към съответния песенен образец.

4. Резултати

За проучване на мненията сред устатниците беше организирано анкетно проучване (чрез приложението Google Forms), включващо 12 въпроса. Интересен детайл от обучението беше, че двете възрастни участнички бяха майки на две от обучаващите се деца, но партнираха в двойка с друго дете/жена.

Таблица 1. Входни индивидуални данни преди обучението

	К. Н. – 8 г.	Г. Д. – 9 г.	В. М. – 10 г.	И. И. – 11 г.	Г. С. – 11 г.	Д. С. – 38 г.	Д. М. – 43 г.
Начини на работа до момента	Работи в индивидуална, неформална среда с педагог само два пъти преди обучението.	Работи в индивидуална, неформална среда с педагог над 4 години (два пъти месечно).	Работи в индивидуална, неформална среда с педагог над 4 години (всяка седмица).	Работи в индивидуална, неформална среда с педагог над 6 години, (два пъти месечно).	Работи в индивидуална, неформална среда с педагог над 3 години, (два пъти месечно).	Не работи в индивидуална среда с педагог. Информално обучение – медии, подпомагайки детето си вкъщи.	Не работи в индивидуална форма с педагог. Информално обучение – медии, подпомагайки детето си вкъщи.

Нотна грамотност	Не	да	слабо	Да	Да	слабо	не

АНАЛИЗ

Таблица 2. Резултати, констатирани по време и след обучението

Какво изучихте по време на лагера?						
К.Н. – 8 г.	Г.Д. – 9 г.	В.М. – 10 г.	И.И. – 11 г.	Г. С. – 11 г.	Д. С. – 38 г.	Д. М. – 43 г.
Учих пеенето, радвах се на морето и приятелите.	Изучих пет нови песни и изпълнението на комбинацията в шопска песен на единичен форшлаг и мордент.	Изучих украшенията в зададените ми песни, орнаментите форшлаг и мордент.	Научих се да изговарям правилно съгласна „л“ и да изпълнявам пресечения мордент.	Научихме се, че трябва да си помагаме, да се съобразяваме с другия. Вече мога да изпълнявам пресечен мордент. Научих две бавни песни, от която едната е тракийска, а другата е с Пазарджишко тресене.	Изучавах китка от три бързи тракийски песни и пиринска песен с бавна и бърза част. Учих се да правя украшения.	Изучавах основните елементи в пеенето- форшлаг, мордент.
Какви чувства и емоции изпитахте по време на обучението по двойки?						

Бях щастлива и уверена.	Радост и отговорност.	Доволен, сигурен, когато пея с друго дете.	Радост и хубави емоции.	Чувствам се щастлива с моите две двойки. Емоциите са много и при това приятни.	Тръгнах със страх, защото партньорът ми беше на 11 г., а аз пея само за удоволствие вкъщи. На първия урок се чувствах доста несигурна, но усетих голяма подкрепа от нея – спокойствие и кураж, че с нейна помощ ще се справя.	Уникално, което трудно може да се опише с думи. Отново се запали искрата за пеене в мен. Може да се каже, че след приключване на обучението, не сме спрели да пеем вкъщи. Няма го притеснението, когато срещу теб е друго лице.
В какви роли попаднахте по време на обучението и, според вас, при индивидуалното обучение ли се справяте по-бързо с поставените задачи или в обучението по двойки?						
Разболях се през втория ден и заради това имаше пета, неочаквана двойка в обучението. Оздравях и аз също участвах в концерта. В обучението по-двойки се справих по-бързо със задачите.	Участвах в три двойки. Първата беше с дете, което е по-малко от мен и сега е започнало да учи народно пеене. Втората беше с момче на моята възраст. Третата беше с жена на 43 години, която не се занимава с народно пеене, но е	В обучението по двойки се чувствах по-добре, защото има кой да ти помогне и след урока. Разменяхме куплетите с партньора си по време и след урока. Това ми помогна да ги науча по-бързо.	Когато съм сама не се обърквам, когато пеем по двойки понякога забравям кога съм аз. Не съм попадала в роли.	Не съм попадала в различни роли, подпомагах партньора си. В обучението по двойки постигам по-бързо поставените задачи.	Аз съм любител по отношение на музиката и не съм участвала в индивидуални обучения. Мисля, че сравнително бързо постигнахме задачите, защото си помагахме и във времето за почивка. Аз бях в ролята на човек, който има нужда от подкрепа и помощ по отношение на пеенето и	В обучението по двойки постигам по-бързо поставени задачи, защото си показваме едни на други. Не съм попадала в необичайни роли.

	пяла, когато е била малка. Спрямо тримата аз се занимавам най-отдавна с пеене и основно бях във водещата роля, но имаше ситуации, когато нещата се обръщаха.				изявата пред хора.	

От анкетното проучване става ясно, че трима от участниците генерират начална нотна грамотност, двама имат бегли познания, а двама никакви. Индивидуалната форма на обучение по народно пеене е позната за петима от участниците, които споделят, че в обучението по двойки резултатите са по-бързи и удовлетворяващи. Шест от седемте участници споделят, че са успели да овладеят и възпроизведат голяма част от поставените задачи по отношение на орнаментиката (по слухово-подражателен път), могат да назоват кое украшение изпълняват (на база изпълнение в конкретен момент – директно с встъпването на тона или след него). Всички участници овладяха певческото дишане при разучените образци (тези, които нямат нотна грамотност се запознаха със значението на цезурата, артикулацията и някои щрихи – легато, стакато).

Особено внимание през целия период на обучението по двойки беше демонстрацията от страна на двамата партньори по отношение изговора на съгласна „л“, тъй като един от основните проблеми при подрастващите е ламбдацизмът – „синдромът на ленивия език“, с който се занимава и логопедията. Всички участници внимателно демонстрираха изговора на буквата в комбинация с различни гласни звукове, като акцентираха върху поставянето на езика зад горните зъби.

Един от основните приноси на пеенето по двойки е, че партньорите се оглеждат един в друг като пред огледало и успяват да констатират, анализират и отстранят наблюдаваните грешни движения (заклащане на долна челюст или глава при орнаментиране, стягане на лицевите мускули при пеене, неправилно артикулиране на съгласна „л“, неправилно вокалообразуване и др.). Директното наблюдение (в момента на урока) при тази иновативна вокално-педагогическа технология е един от най-мощните и бързи механизми за корекция на вредни певчески навици.

Един от интересните случаи по време на обучението беше, че краткото боледуване на най-малката участничка (8 г.), даде възможност за участие на една от майките, придружаваща своето дете, да замени за един ден боледуващата участничка. Това даде възможност на тази жена да изяви своя талант, който в друг случай щеше да остане скрит за всички останали, както и да изрази себе си чрез пеенето заедно с дете на 9 г.

Въпросната двойка успя да изпълни песента си на едно забележително ниво. Интересно беше, че възрастният партньор демонстрира вярно интониране и много красива темброва окраска, характерна за народното пеене. Детето на 9 г. имаше леки интонационни неточности, но добре овладени и изпълнени украшения, което допълни по необикновен начин крайния резултат. Двамата партньори си взаимодействаха и благодарение на индивидуалните си качества, постигнаха много добър краен резултат.

Друг интересен пример от обучението беше втората двойка от дете (11 г.) и възрастен (38 г.), в която детето има много богат изпълнителски опит, докато възрастният партньор няма такъв, поради което изпитваше голямо първоначално притеснение. В процеса на работа, обаче, двамата партньори изградиха доверие и успяха да намерят баланс в своята работа. Те проявиха самоинициатива по отношение на работата извън часовете, репетираха заедно всеки ден. Крайният резултат беше изключителен, за което свидетелстваше и реакцията от публиката след концертното им изпълнение. Партньорите изказаха мнение за неповторимо удовлетворение и благодарност от проведеното обучение. Това е случай, в който един такъв опит би могъл да даде мотивация на възрастния партньор да продължи да пее, да натрупа по-голям репертоар, с което да обогати себе си, да пренесе уменията си сред други деца и възрастни и един ден да има възможност да осъществи трансмисия на тази певческата традиция сред наследството си – деца, внуци. Това е особено важен принос на настоящото изследване, тъй като все повече от съвременните родители, както техните майки и бащи (много от тях вече баби и дядовци) нямат тези знания и умения и не могат да ги предадат нататък. По отношение на детето партньор в тази двойка се отчитат усещане за емпатия, придобиване на самоинициатива и контрол, които ще повлияят положително върху неговото бъдещо вокално развитие.

ИЗВОДИ

Ако може да изброим няколко основни приноса от прилагането на „Пеещо огледало“ (конкретно по отношение на музиката) ще посочим, че обучаващите се придобиват увереност и сравнително бързо достигат до реализацията на устойчиво, интонационно и орнаментално коректно изпълнение. Моделът води до изграждането на добри партньорски взаимоотношения и повлиява положително на самоконтрола и дисциплината по отношение на бъдещи певчески задачи.

Тъй като апробацията се базира на сравнително малък брой участници, това все пак би могло да повдигне някакви съмнения относно нейната достоверност и сполучливостта на самия обучителен модел. Въпреки това, настоящото изследване полага една добра основа за реализиране на по-мащабно проучване, което да е насочено към началния образователен етап и да се осъществи с участието на голям брой ученици, което категорично би утвърдило ефикасността на модела.

Източници

1. Petkova D. (2023) Dizain za neformalno muzikalno obrazovanie. Kazanlak: „Luks print“, s. 9.

2. Bukorestliev, M. (1971) Rabotata s pionerski naroden hor. Sofia: Narodna prosveta.

3. Peycheva, L. (2008) Mezhdu seloto i vselenata: Starata folklorna muzika ot Bulgaria v novite vremena. Sofia: AI „Prof. Marin Drinov“.

4. Nenova, S. (2024) Chitaliste i folklor. Sofia: AI „Prof. Marin Drinov “, s. 35.

5. Delor, G. I dr. (1997) Obrazovanieto – skritoto sakroviste. Doklad na mezhdunarodnata komisia po obrazovanie na XXI vek pred UNESKO. Sofia.

6. Campbel, P. (2013) Children musical cultures. Oxford: Oxford University Press, p. 429.

[1] Kim, H. (2004) „ A study of the new model of "Idol" Group in K-Pop." Master's thesis, Tanguk University.